

Oikaisuvaatimuksen käsittelyn viipyminen Verohallinnossa

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 6.1.2021 osoittamassaan kantelussa arvostellut oikaisuvaatimuksensa pitkää käsittelyaikaa Verohallinnossa. Kantelija kertoo olleensa useasti verovirastoon yhteydessä ja vaatineensa asian ratkaisemista. Hänen mielestään asian pitkä käsittelyaika loukkaa hänen oikeusturvaansa.

SELVITYS

Verohallinto on antanut 21.5.2021 asiasta lausuntonsa, jonka liitteenä on sen Verotusyksikön selvitys.

VASTINE

Kantelija ei ole käyttänyt hänelle varattua mahdollisuutta vastineen antamiseen hankitusta selvityksestä.

RATKAISU

Asiasta saatu selvitys

Saadun selvityksen mukaan kantelijan verovuoden 2017 tuloverotusta koskeva oikaisuvaatimus saapui Verohallintoon 30.1.2019 ja verovuoden 2018 tuloverotusta koskeva oikaisuvaatimus 18.5.2020. Verotuksen oikaisulautakunta hylkäsi 9.2.2021 antamillaan päätöksillä kyseiset

oikaisuvaatimukset. Verovuoden 2017 oikaisuvaatimuksen käsittely kesti vähän yli kaksi vuotta ja vuoden 2018 oikaisuvaatimuksen käsittely noin yhdeksän kuukautta.

Verohallinnon lausunnon mukaan henkilöasiakkaiden tuloverotusta koskevien oikaisuvaatimusten käsittely ruuhkautui vuoden 2019 aikana, minkä seurauksena niiden käsittelyajat pitenivät tavoitteeksi asetetusta kuudesta kuukaudesta pääosin noin 12 kuukauteen. Ruuhkautuminen aiheutuu Verohallinnon mukaan siitä, että oikaisuvaatimusten määrä oli vuonna 2019 lisääntynyt lähes 30 %:lla edelliseen vuoteen nähden. Samaan aikaan Verohallinto oli panostanut valtakunnalliseen puhelinpalveluun sekä käyntiasioinnin turvaamiseen, jotta sen asiakkaat saisivat riittävästi tietoa verotuksessa tapahtuneista menettelymuutoksista.

Verohallinto toteaa lausunnossaan, että se on kiinnittänyt huomiota ruuhkautuneeseen tilanteeseen ja tehnyt toimenpiteitä käsittelyaikojen lyhentämiseksi. Verohallinto käsittelee lausuntonsa mukaan oikaisuvaatimuksia edelleen tehostetusti, jotta käsittelyajat saadaan lyhenemään. Verohallinto kertoo kerrotusta huolimatta joutuneensa 18.3.2021 päivittämään henkilöasiakkaiden tuloverotusta koskevien oikaisuvaatimusten käsittelyaikaennustetta 12 kuukaudesta 16-18 kuukauteen. Sen ilmoittaman mukaan käsittelyaikaennuste pyritään laatimaan siten, että se kuvaa mahdollisimman totuudenmukaisesti odotettavissa olevaa keskimääräistä käsittelyaikaa.

Kantelijan verovuoden 2017 oikaisuvaatimuksen käsittelyaika ylitti keskimääräisen käsittelyaikataavoitteen, mutta siihen oli osaltaan lausunnon mukaan vaikuttanut tapauksen vaativuus. Verohallinnon käsityksen mukaan oikaisuvaatimusta ei kuitenkaan käsitelty kohtuullisessa ajassa.

Arviointi

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Hallintolain (434/2003) 7 §:n 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 63 §:n 3 momentin mukaan oikaisuvaatimus on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Laillisuusvalvontakäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että viranomaisen tulee huolehtia tehtävien asianmukaisesta hoitamisesta myös niissä tilanteissa, kun resurssit ovat niukat, organisaatiossa tapahtuu muutoksia tai henkilöstövaihdoksia taikka asioiden käsittely jostain muusta syystä ruuhkaantuu.

Kantelijan verovuoden 2017 tuloverotusta koskeneen oikaisuvaatimuksen käsitteleminen kesti Verohallinnossa hieman yli kaksi vuotta. Käsitteleyaikaa ei mielestäni voida pitää verovelvollisen kannalta kohtuullisena. Vaikka Verohallinto on selvityksessään esittänyt, että käsitteleyaikaan oli osaltaan vaikuttanut tapauksen vaativuus, on se itsekin todennut, että oikaisuvaatimusta ei käsitelty kohtuullisessa ajassa. Asiaa ei arvioni mukaan ole käsitelty laissa edellytetyllä tavalla ilman aiheetonta viivytystä.

Saadusta selvityksestä ilmenee, että henkilöasiakkaiden tuloverotusta koskevien oikaisuvaatimusten käsittely oli Verohallinnossa ruuhkautunut vuonna 2019, jolloin niiden käsitteleyajat olivat jo pidentyneet tavoitteeksi asetetusta kuudesta kuukaudesta pääosin noin 12 kuukauteen. Keväällä 2021 Verohallinto oli joutunut pidentämään tuloverotusta koskeneiden oikaisuvaatimusten käsitteleyaikaennustettaan 12 kuukaudesta 16-18 kuukauteen. Vaikka Verohallinto on toukuussa antamassaan lausunnossa ilmoittanut yrittävänsä lyhentää käsitteleyaikoja kaikilla käytävissään olevilla keinoilla ja vaikka oikaisuvaatimusten käsitteleyaikojen lyhentäminen on sen ilmoittaman mukaan ollut yksi Verohallinnon vuoden 2021 toiminnan painopistealueista, eivät Verohallinnon toimet tilanteen korjaamiseksi näyttäisi tuottavan tulosta: Verohallinnon verkkosivuillaan nyt henkilöasiakkaiden tuloverotuksen oikaisuvaatimusten käsittelylle ilmoittama käsitteleyaikaennuste on yhä edelleen Verohallinnon keväällä pidentämä 16-18 kuukautta. Käsitteleyaikaennusteet ovat pitkiä useissa muissakin asiaryhmissä: oma-aloitteisten verojen, myöhästymismaksujen ja yhteisöjen tuloverotuksen oikaisuvaatimusten käsitteleyaikaennuste on 12 kuukautta, perintö- ja lahjaverotuksen 12-16 kuukautta.

Verohallinnon verkkosivujen käsitteleyaikaennusteista ilmenee, että esimerkiksi mainitussa lahjaverotuksessa ennustetaan verovelvollisen lahjaveroilmoituksesta verotuspäätöksen saamiseen kuluvan 6-12 kuukautta. Kun verotusta koskevan oikaisuvaatimuksen käsittelyyn vielä kuuluu keskimäärin 12-16 kuukautta, saattaa asian käsitteleyaika jo ennen mahdollista asian tuomioistuinkäsittelyä muodostua varsin pitkäksi. Tilanne on verovelvollisen oikeusturvan kannalta epätydyttävä.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kantelijan asiassa tuloverotusta koskeneen oikaisuvaatimuksen käsittely kesti runsaat kaksi vuotta. Asiaa ei arvioni mukaan ole käsitelty lain edellyttämällä joutuisuudella.

Olen jo aiemmin 17.6.2020 antamassani ratkaisussa (dnro OKV/40/10/2020) kiinnittänyt Verohallinnon huomiota velvollisuuteen käsitellä verotuksen oikaisuvaatimukset ilman aiheetonta viivytystä. Kiinnitän edelleen Verohallinnon huomiota mainittuun velvollisuuteen. Pyydän lisäksi sitä toimittamaan syyskuussa 2022 tiedot verotuksen oikaisuvaatimusten käsitteleyaikojen kehittymisestä sekä ilmoittamaan toimenpiteistään niiden käsittelyn joutuisuuden edistämiseksi.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama